

6. УкрБренд-2010. ТОП-100 украинских брендов / MPP Consulting: [Электрон. ресурс]. – Режим доступа: <http://www.mppconsulting.com.ua/ukrbrand/2010.html>
7. Edvinsson L. Malone M.S., Intellectual capital: realizing your company's true value by finding its hidden brainpower, NY: Harper Business, 1997.
8. Чернозуб О.Л. Стоимость бренда: реальность превосходит мифы [Текст] / О. Л. Чернозуб // Маркетинг и маркетинговые исследования в России. - 2003. - N 1. - С. 39-49.
9. Current Practice in Brand Valuation. A Gee Bulletin. Prepared by Brand Finance plc June 2000 - p 25.
10. Стоимость брендов Украины // Газета «Дело» №139 (1111) за 27 сентября 2010: [Электрон. ресурс]. – Режим доступа: <http://delo.ua/business/samy-dorogie-brendy-ukrainy-145251/>

УДК 658.014

ЕКОНОМІЧНА ДІАГНОСТИКА ФАКТОРІВ ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Миргородська А. П.

Розглянуто основні засади проведення економічної діагностики факторів, що впливають на розвиток підприємницького потенціалу організації. Запропоновано класифікацію діагностики факторів формування підприємницького потенціалу.

Ключові слова: *діагностика, фактори, потенціал, підприємство, управління, оцінка, формування.*

Забезпечення ефективного управління в умовах ринку є складною проблемою, оскільки знаходяться і функціонуючи в динамічному середовищі, підприємство випробує на собі вплив багатьох, не завжди передбачуваних факторів.

Проте проведення аналізу, що розкриває загальні недоліки а роботі підприємства, не завжди дає можливість досить точно й об'єктивно встановити конкретні причини виникнення різних негативних явищ, які знижують ефективність діяльності підприємства, а, отже, не завжди дозволяє визначити, які конкретні заходи необхідно вжити керівникам для забезпечення сталої, ефективної роботи підприємства.

Економічна діагностика спрямована на оцінку стану економічних об'єктів в умовах неповної інформації, дозволяє виявити проблеми розвитку підприємства, на їх підставі вибрати показники, які найбільш повно описують ситуацію, розглянути їхній взаємний вплив, визначити перспективні шляхи їх вирішення та розробити заходи з усунення несприятливих ситуацій.

Метою статті є визначення факторів ефективного функціонування організації з використанням економічної діагностики елементів підприємницького потенціалу.

Питаннями економічної діагностики потенціалу підприємств займалися наступні вчені: Бондар М.П. [1], Вартанов А.С. [2], Васіна А.А. [3], Герасимчук В.Г. [4], Глазов М.М. [5], Швиданенко Г.О. [6] та інші. Розглядаючи зовнішнє і внутрішнє середовище підприємства, можна сформулювати ряд факторів, під впливом яких змінюються основні аспекти його соціально-економічної діяльності, а отже і рівень підприємницького потенціалу – споживчий рівень, політична та економічна ситуація в галузі, соціальний аспект, організаційні зміни, інноваційний рівень підприємства, виробнича база, фінансові ресурси, кадровий склад. Види впливу середовища на формування підприємницького потенціалу та стійкого функціонування підприємства в цілому різноманітні, у зв'язку з чим при їхньому розгляді необхідне використання чіткої системи, що дозволить певним чином їх упорядкувати. У сукупності факторів, які спричиняють вплив на соціально-економічну діяльність підприємства і які змушують вносити зміни до організаційно-економічного механізму розвитку підприємницького потенціалу організації, пропонується застосо-

увати таку категорію, як економічна діагностика [7]. У цілому, економічна діагностика спрямована на визначення стану господарської діяльності на підприємстві й оцінку економічних наслідків, зв'язаних з реалізацією управлінських рішень, що напряду пов'язано з раціональним використанням підприємницького потенціалу.

Економічна діагностика факторів формування підприємницького потенціалу впливає на розвиток суб'єктів господарювання та дозволяє вирішити ряд питань, які відіграють значну роль для стійкого функціонування підприємства:

- оцінити стан підприємства (господарської системи, об'єднання) в умовах обмеженої інформації;
- проаналізувати режим функціонування механізму розвитку підприємницького потенціалу, його ефективність і на цій основі – стабільність роботи підприємства;
- розглянути можливі наслідки управлінських рішень, зв'язаних з динамікою і структурою потенціалу і виробництва з погляду ефективності використання підприємницького потенціалу, фінансового стану і платоспроможності підприємства.

Відповідно до завдань економічної діагностики факторів, що впливають на формування підприємницького потенціалу організації, місцем діагностики у системі управління виробництвом можна провести класифікацію її видів за різними ознаками. (табл. 1).

Таблиця 1

Класифікація діагностики факторів формування підприємницького потенціалу

Класифікаційна ознака	Види економічної діагностики факторів
За періодичністю	Одноразова; Періодична
За змістом	Комплексна; Тематична.
За широтою охоплення	Згальнокорпоративна; Портфельна; По договорах на постачання продукції Функціональна.
За призначенням результатів	Діагностика оцінки стану підприємницького потенціалу підприємства, режимів його функціонування; Діагностика динаміки режимів функціонування; Діагностика економічних наслідків управлінських рішень.

Діагностика факторів формування підприємницького потенціалу організації можна представити у виді системи, яка встановлює і вивчає ознаки, вимірювання основних характеристик, що відображають результати господарської діяльності суб'єкта, який хазяює, для проектування можливих відхилень від стійких, середніх стандартних значень і запобігання порушень нормального режиму роботи. Діагностика факторів формування підприємницького потенціалу організації включає визначення ознак, вибір методів їх вимірювання і характеристику за встановленими принципами.

Мета діагностики факторів формування підприємницького потенціалу організації - підвищення ефективності його роботи на основі системного вивчення всіх його елементів і узагальнення їхніх результатів. Правильний вибір і постановка завдань діагностики факторів мають практичне значення для галузей промисловості. На основі поставлених цілей і з урахуванням наявних можливостей визначається розмір підприємницького потенціалу організації, розробляються засоби досягнення оптимальних рішень, підбираються методи управління, прогноуються зміни в організаційному, технологічному, комерційному й інших видах діяльності підприємства. Система цілей і завдань аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства конкретизується щодо змісту, часу реалізації і рівня.

Предметом діагностики факторів формування підприємницького потенціалу організації є оцінювання виробничих і економічних результатів, фінансового стану, результатів соціального розвитку і використання трудових ресурсів, стан і використання основних фондів, витрат на виробництво і реалізацію продукції (робіт, послуг), визначення ефективності.

Діагностика факторів формування підприємницького потенціалу організації заснована на комплексному вивченні процесів і результатів техніко-економічного розвитку підприємств і виявленні основних причинно-наслідкових зв'язків. Вона включає дослідження сукупності технологічних, соціально-еконо-

мічних, правових, екологічних і інших процесів, закономірностей формування, побудови і функціонування систем управління; принципів побудови організаційних структур, оцінювання ефективності застосовуваних методів інформаційного, матеріально-технічного і кадрового забезпечення. У процесі діагностики факторів, який впливає на формування підприємницького потенціалу організації, розглядаються фінансова, маркетингова, кадрова і управлінська його діяльність.

Дослідження факторів формування підприємницького потенціалу підприємств промисловості включає ряд основних напрямків:

- виявлення основних прийомів аналізу стану і використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів;
- установлення шляхів підвищення ефективності використання підприємницького потенціалу на основі комплексного економічного аналізу;
- оцінювання фінансового стану, діагностики банкрутства та фінансового ризику;
- аналіз економічних результатів роботи підприємства з позицій конкурентоспроможності продукції (робіт, послуг), рівня рейтингу підприємства, діловій активності і репутації;
- визначення виробничих результатів роботи підприємства;
- оцінювання витрат на розвиток галузі в довгостроковому періоді;
- аналіз екологічних наслідків розвитку галузі;
- дослідження механізму використання трудових ресурсів і результатів соціального розвитку підприємства;
- удосконалення ефективності розвитку підприємницького потенціалу підприємств промисловості.

Таблиця 2

Фактори, що впливають на розвиток підприємницького потенціалу організації

Група факторів	Фактори, що перешкоджають розвитку підприємницького потенціалу	Фактори, що сприяють розвитку підприємницького потенціалу
Економічні, Технологічні	недолік засобів для належного фінансування галузі; слабкість матеріально- і науково-технічної бази і застаріла технологія, відсутність резервних галузей; домінування інтересів поточного виробництва	наявність резерву фінансів, матеріально-технічних засобів; наявність прогресивних технологій; наявність необхідної господарської і науково-технічної інфраструктури, матеріальне заохочення за трудову активність
Політичні, Правові	обмеження з боку антимонопольного, податкового, патентно-ліцензійного законодавства	законодавчі заходи (особливо пільги) що заохочують підприємницьку діяльність, державна підтримка інвестицій
Організаційно-управлінські	устояні організаційні структури, зайва централізація, авторитарний стиль управління, перевага вертикальних потоків інформації; відомча замкнутість, труднощі міжгалузевих і міжорганізаційних взаємодій, твердість у плануванні; орієнтація на сформовані ринки; орієнтація на короткострокову окупність; складність узгодження інтересів учасників управлінського складу	гнучкість організаційних структур, демократичний стиль управління, переваги горизонтальних потоків інформації, самопланування, допущення коригувань; децентралізація, автономія, формування цільових проблемних груп
Соціально-психологічні, Культурні	опір змінам, що можуть викликати такі наслідки, зміна статусу, необхідність пошуку нової роботи, перебудова сталих способів діяльності, порушення стереотипів поведінки, що склалися, традицій; острах невизначеності, побоювання покарань за невдачу; опір усьому новому, що йде ззовні	моральне заохочення, суспільне визнання; забезпечення можливостей самореалізації збільшення творчої праці; нормальний психологічний клімат у трудовому колективі

Під час галузевого розподілу промисловості характерні такі фактори зростання підприємницького потенціалу, які запропоновано звести у таблицю, що містить дві основні їх групи - фактори, що сприяють і перешкоджають розвитку підприємницького потенціалу підприємств (табл. 2).

Необхідно відзначити, що протягом реалізації підприємницького потенціалу для усіх галузей промисловості відбувається вплив таких факторів, як час, інфляція, ризик і невизначеність.

Фактор часу представлений концепцією вартості грошей у часі, припускає облік тимчасових змін у процесі здійснення інвестиційних операцій шляхом оцінки і порівняння вартості грошей на початку фінансування з вартістю грошей при їхньому поверненні у виді майбутнього прибутку.

Вплив інфляції відбувається на всіх етапах розвитку підприємницького потенціалу. У процесі інфляції відбувається відносне зниження вартості окремих матеріальних активів, використовуваних підприємством (основних засобів, товарно-матеріальних запасів і т.п.); зниження реальної вартості грошових і інших фінансових його активів (нерозподілені прибутки, кредиторська заборгованість та ін.); зниження собівартості продукції, що викликає штучне збільшення суми прибутку і що приводить до збільшення податкових відрахувань з неї.

Урахування впливу фактора інфляції у процесі формування та ефективного використання підприємницького потенціалу організації полягає в необхідності реального відображення вартості активів і грошових потоків, а також у забезпеченні відшкодування втрат доходів, викликуваних інфляційними процесами, при здійсненні різних управлінських дій.

Ризики супроводжують процес раціонального використання підприємницького потенціалу і тому вимагають уваги з боку управління даним потенціалом. Підкреслимо, що система урахування факторів ризику складається в об'єктивне оцінювання його рівня з метою забезпечення формування необхідного мінімуму прибутковості підприємницького потенціалу й розробки заходів, що зменшують його негативні фінансові й інвестиційні наслідки для господарської діяльності підприємства.

Усі наявні ресурси підприємства, а також потенційні можливості можна поєднати як в функціональні елементи потенціалу, з одного боку, так і в цільові можливості з іншого. В функціональному аспекті підприємницький потенціал являє собою сукупність виробничих, фінансових, маркетингових, інформаційних та інших потенційних можливостей підприємства. В цільовому аспекті підприємницький потенціал виражається через сукупність можливостей досягнення підприємницьких системи цілей для окремого суб'єкта господарювання. в такому випадку оцінці підлягають не тільки функціональні можливості, а сукупність можливостей досягнення ефективного використання та функціонування підприємницького потенціалу підприємств. Визначальну роль в формуванні підприємницького потенціалу відіграє фактор часу, надаючи цьому процесу динамічного характеру.

В даному контексті, сутність категорії підприємницький потенціал розкривається в тісній взаємодії елементів, що забезпечують інтегральні можливості. Треба зазначити, що процес формування, використання, реалізації підприємницького потенціалу може змінюватися в залежності від характеру конкурентного ринку. Зміни стану конкурентного ринку можуть призвести до різних наслідків використання підприємницького потенціалу підприємств. Управління підприємницьким потенціалом повинно орієнтуватися на розвиток не максимальних можливостей, а лише тих можливостей, що забезпечать конкурентну перевагу та результативність роботи підприємства, відповідаючи вимогам та умовам функціонування зовнішнього конкурентного середовища.

ВИСНОВКИ

В цілому слід зазначити, що економічна діагностика стану підприємств дає змогу в повному обсязі використовувати підприємницький потенціал, забезпечує йому можливість як реалізовувати визначені цілі і завдання, так і формувати внутрішнє середовище, зберігаючи власні конкурентні позиції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондарь Н. П. Эффективное управление фирмой: современная теория и практика / Н. П. Бондарь, О. В. Васюхин, А. А. Голубев. – СПб.: «Бизнес-пресса», 1999. – 16 с.
2. Вартанов А. С. Экономическая диагностика деятельности предприятия: организация и методология / А.С. Вартанов. – М.: Финансы и статистика, 1991. – 80 с.

3. Васина А. А. Финансовая диагностика и оценка проектов/ А.А. Васина. – СПб.: Питер, 2004. – 448 с.
4. Герасимчук В. Г. Стратегічне управління підприємством. Графічне моделювання: [навч. посібник] / В.Г. Герасимчук. – К.: КНЕУ, 2000. – 360 с.
5. Глазов М. М. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия: [учебник для студентов ВУЗов.] / М.М. Глазов, – СПб.: Андреевский издательский дом, 2006. – 448 с.
6. Швиданенко Г. О. Сучасна технологія діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства: [моногр.] / Г. О. Швиданенко, О. І. Олексюк. – К.: КНЕУ, 2002. – 192 с.
7. Онишко С.В. Фінансовий потенціал інноваційного розвитку економіки / С.В. Онишко // Фінанси України. – 2002. - № 10. – С. 67-65.

УДК 005.22.342:658

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ ІННОВАЦІЙ В СИСТЕМУ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ НА СИНЕРГЕТИЧНИХ ЗАСАДАХ

Мушнікова С.А.

Пропонована оцінка ефективності впровадження системи управлінських інновацій на промислових підприємствах в сучасних умовах функціонування на синергетичних засадах із врахуванням факторів внутрішнього впливу.

Ключові слова: ефективність, управлінська інновація, синергетичні засади, фактори внутрішнього впливу, промислові підприємства.

В сучасних економічних умовах функціонування промисловим підприємствам необхідно адаптуватися до постійних змін зовнішнього та внутрішнього середовищ з урахуванням вимог, що пред'являються ринками. Першочерговим посідає питання реорганізації системи управління на підприємствах шляхом впровадження управлінських інновацій. Інноваційний процес має складну структуру і зачіпає різні компоненти управлінської діяльності. Управлінські інновації не можуть бути вузькоспеціалізованими, вони мають безліч аспектів, які повинні ретельно аналізуватися і враховуватися органами управління. Ефективність управлінських нововведень залежить від фінансових, інформаційних, організаційних чинників та ін. факторів впливу. Результативність управлінських інновацій прямо пропорційна зацікавленості та участі ланки управління підприємством в інноваційному процесі. Позиція керівництва може як збільшити корисний ефект змін, що проводяться, так і звести нанівець зусилля з впровадження нововведень. Керівний персонал повинен бути досить компетентним, щоб розуміти і заохочувати необхідність застосування управлінських інновацій.

Ціллю роботи є обґрунтування оцінки ефективності впровадження управлінських інновацій в систему функціонування підприємств на синергетичних засадах.

Останнім часом багато вітчизняних та закордонних науковців приділяють увагу інноваціям, інноваційним процесам та, як їх складової, управлінським інноваціям: Друкер П. [1], Ансофф І. [2], Акофф Р. [3], Казанцев А. [8], Фатхутдінов Р. [9], Соколов Д. [7], Черваньов Д. [5], Нейкова Л. [5], Ваганов П. [6] та ін. Але в роботах недостатнє місце займає саме обґрунтування доцільності впровадження управлінської інновації на підприємствах та оцінка її ефективності від впровадження.

Процес підготовки і реалізації нововведень має бути внутрішньо узгоджений. На підприємстві можуть одночасно протікати різні процеси змін. Поки вони функціонують окремо один від одного, ефект інноваційної діяльності буде низький. Ця проблема вирішується за допомогою централізації виконання функції поширення нововведень в системі управлінської діяльності на синергетичних засадах. Необхідно визначити єдині для всіх завдання організаційного розвитку, загальний для всіх структурних підрозділів план змін структури системи управління.